

2025-yil, yanvar 2-son

Til va adabiyot.uz

ILMIY-METODIK ELEKTRON JURNAL
НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЭЛЕКТРОННЫЙ ЖУРНАЛ
SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL ELECTRONIC JOURNAL

«Til va adabiyot – Преподавание языка и литературы – Language and literature teaching» (e-mail: tilvaadabiyotuz@gmail.com) <https://oak.uz/pages/4802>

ULUG' MA'RIFATPARVAR ALLOMA MAHMUDXO'JA BEHBUDIY TAVALLUDIGA 150 YIL

Tadjixon SABITOVA,
Chirchiq davlat pedagogika
universiteti tadqiqotchisi

GO'RO'G'LI TURKUMIDAGI DOSTONLARNI QIYOSIY O'QITISHNING INNOVATSION TEXNOLOGIYALARI

Annotatsiya: ushbu maqolada bugungi kunda folklor asarlarini o'qitish va uning ahamiyati. Go'ro'g'li turkumidagi dostonlarni o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati, roli va samaradorlikka ta'siri borasida fikr va mulohazalar yuritilgan.

Kalit so'zlar: asar, folklor, texnologiya, innovatsiya, shakl, metod, uslub, ta'lim, tarbiya.

Аннотация: в этой статье рассказывается о преподавании фольклорных произведений и его значении сегодня. Были высказаны мнения и соображения о важности, роли и влиянии использования инновационных технологий на эффективность обучения эпосам из серии гургали.

Ключевые слова: произведение, фольклор, технология, инновация, форма, метод, стиль, образование, воспитание.

Annotation: in this article, the teaching of folklore works and its significance today. Opinions and reflections on the importance, role and impact on efficiency of the use of innovative technologies in the teaching of the gurgular series of epics.

Keywords: work, folklore, technology, innovation, form, method, style, education, upbringing.

Kirish. Bugungi kunda respublikamizda ta'lim tizimini yangi bosqichga olib chiqish, raqamlashtirish, zamonaviylashtirish, axborotlashtirish va innovatsion o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. XXI asrni innovatsion o'zgarishlarga boy asr deyish mumkin. Bu, albatta, ta'lim sohasiga ham o'zining ta'sirini ko'rsatmay qolmaydi. Uning zahirida esa ta'lim sohasiga zamonaviy innovatsion texnologiyalarning olib kirish zaruriyatini tug'diradi. Ana shularni hisobga olgan holda bugungi kunda ta'lim tizimida o'qitish sifatini oshiradigan, uning dolzarb ehtiyojlarini qondiradigan, yangi imkoniyatlar eshigini ochib beradigan innovatsion texnologiyalarga ya'ni innovatsion ta'lim texnologiyalariga bo'lgan talab ortib bormoqda.

Ta'lim tizimining isloh qilinishi, ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqilishi ushbu sohaga innovatsion texnologiyalarni joriy qilish shartini qo'yadi. Bu borada O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ham quyidagi fikr va mulohazalari o'rinli deb hisoblaymiz. "Biz ta'lim va tarbiya tizimining barcha bo'g'inlari faoliyatini bugungi zamon talablari asosida takomillashtirishni o'zimizning birinchi darajali vazifamiz deb bilamiz"¹. Ma'lumki hamma zamonlarda o'qitish tizimi zamon bilan hamnafas tarzda kelgan. Mamlakat taraqqiyoti va uning kelajagi ta'lim tizimi va ta'lim sifati bilan chambarchas bog'liq ekanligini unutmashimiz lozimdir. Ta'lim tizimiga yangilik, o'zgarish va sifat, samaradorlikning olib kirilishi innovatsiya bo'lib, taraqqiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatishi bilan ajralib turadi. Bu borada ta'lim tizimiga

olib kirilgan innovatsion yangiliklar va texnologiyalarning joriy etilishi folklor asarlarini o'qitish sohasini ham chetlab o'tmadi. Folklor asarlarini o'qitishda innovatsion texnologiyalarning joriy qilinishi uning o'ziga xos tarzda rivojlanishi va samaradorlikka erishishiga ta'sir ko'rsatadi. Go'ro'g'li turkumidagi dostonlarni o'qitishda ham ta'lim texnologiyalaridan foydalanish folklorshunos olimlarning ta'lim tizimida yangicha, zamonaviy sharoitlarda ishlay olish ko'nikmasini shakllantirish, sifat va samaradorlik ko'rsatkichlarini oshirishga erishish maqsadida o'zgacha yondashuvni talab etadi.

Adabiyotlar tahlili. Ta'lim innovatsiyalari deganda pedagogik tizimning maqsadi, mazmun-mohiyati, belgilari, imkoniyatlari, vazifalarini, rivojlanish bosqichlari va ta'limdagi integratsiya tamoyillarining innovatsion usullarini tanlash, qo'llash va ulardan foydalanish, uslubiy tavsiyalar hamda bu borada bo'lajak mutaxassislarda shakllanadigan xislatlarni hosil qilish jarayonini ifodalovchi ta'lim va tarbiya jarayonining sifat jihatlarini takomillashtirib bu sohada yuqori samaradorlikka erishishni tushunish mumkin².

Innovatsiya tushunchasi O'zbekiston Milliy ensiklopediyasida ko'rsatilishicha innovatsiya quyidagi mazmun va tushunchalarga ega. Innovatsiya inglizcha "innovation" – kiritilgan yangilik, ixtiro texnika va texnologiya avlodlarini almashtirish uchun iqtisodiyotga sarflangan mablag'lar, ilmiy-texnik yutuqlar va ilg'or tajribalarga asoslangan texnika, texnologiya, boshqarish va mehnatni tashkil etish kabi sohalarda yangiliklar, shuningdek,

¹ Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш-юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. – Т.: Ўзбекистон, 2017. 24-б.

² Янгибоев К.Н. Инновацион технологиялардан фойдаланишга асосланган янгича ёндашувлар таълим жараёнини ривожлантириш омиллари. Педагогика 2022, 1-сон 117-б.

ularning turli sohalar va faoliyat doirasida qo'llanilishi³.

Ta'lim innovatsiyalari – ta'lim sohasi yoki o'quv jarayonida mavjud muammoni yangicha yondashuv asosida yechish maqsadida qo'llanilib, avvalgisidan ancha samarali natijani kafolatlay oladigan shakl, metod va texnologiyadir. Ta'lim innovatsiyalarini folklor asarlari, jumladan, Go'ro'g'li turkumidagi dostonlarni o'qitishda ham qo'llanilishi dostonning mazmunini tushunish va tahlil qilishda talabalarda kreativ qobiliyatlarni shakllantirishga turtki bo'ladi.

Muhokama. So'z san'atining dastlabki namunalari insoniyat nutqi paydo bo'lishi bilan yuzaga kela boshladi. "Go'ro'g'li" dostonlari xalq dostonchiligida har biri mustaqil yashagan va ayrim-ayrim nomga ega bo'lgan asarlar silsilasi, muayyan omillar bilan bir-biriga birlashgan kattakon turkum bo'lib, Yaqin va O'rta Sharqda juda keng tarqalgan. Bu turkum o'zbek, tojik, qozoq, qoraqalpoq, tatarlarda Go'ro'g'li; turkmanlarda Go'ro'g'li, Ko'ro'g'li, Karo'g'li; Ozarbayjon, Gruzin, Turk va boshqalarda Ko'ro'g'li nomi bilan shuhrat qozongan.

"Go'ro'g'li" turkumi dostonlari kattakon ikki tarmoqqa bo'linadi. Fanda biri Zakavkaze va Yaqin Sharq versiyalari (ozarbayjon, arman, gruzin, turk va boshqalar) deb yuritilsa, ikkinchisi O'rta Osiyo versiyalari (o'zbek, qozoq, qoraqalpoq, turkman, tojik va boshqalar) deb ataladi. Bu ikki tarmoq o'zaro muayyan umumiylikka ega bo'lsa-da, dostonlarda qamrab olingan voqelik, epik an'ana va bosh qahramonga berilgan baho, ularning hajmi, sostavi, kuylanish va tarqalish xususiyatlari jihatidan bir-biridan pirinsipial ravishda farq qiladi.

Demak, ozarbayjon versiyasida konkret shaxs va davr bilan bog'liq voqealar tengsiz kuch-qudrat va shijoat, oliyjanob insoniy fazilatlar ideali nuqtayi nazaridan kuylanadi. Ammo bunda umumlashtirish va ideallashtirish muayyan davr va tarixiy voqealarni inkor etish darajasida emas, balki u (xalq ideali) konkret biografik detallar va hayotiy lavhalar bilan chambarchas bog'lanib ketgan.

O'rta Osiyo versiyalari, xususan, o'zbek variantlarida esa umumlashtirish va ideallashtirishning juda yuqori darajasini ko'ramiz. Bunda qahramonona o'tmish konkret tarixiy voqealar aspektida emas, balki mislsiz romanik lavhalarda, xalqning beqiyos ideallari ko'lamida tasvirlanadi. Hamma narsa – hayot ham, xalq turmushi ham, tarixiy voqelik ham, mavjud zamon yetishtirgan qahramonlar ham ko'tarinki romanik bo'yoqlarda, bepoyon badiiy ideal tasavvurlarda, cheksiz obrazlar girdobida gavdalanadi. Ana shu bepoyon ideallik va cheksiz romanika bu dostonlarni yanada real, hayotiy, xalqqa yaqin va davrimizga hamohang qilgan.

"Go'ro'g'li" turkumi dostonlari xalq hayoti, turmushi va maishatini, orzu-umidlari va g'oyalarini, axloqiy-estetik va ijtimoiy qarashlarini keng hajmda tasvirolovchi eposdir. "Go'ro'g'li" turkumidagi anchagina dostonlar

qahramonning asrandi farzandlari Hasan, Avaz, nevaralari Nurali, Ravshan va evarasi Jahongirlarning qahramonona sarguzashtlariga bag'ishlangan bo'lib, bular ham o'zaro muayyan turkumlarni tashkil qiladi.

Bu ichki turkumlar asrandi farzandlarining olib kelinishini tasvirolovchi dostonlar (Hasanxon, Avazxon) bilan boshlanadi. Hasan va Avazning o'z taqdiri bor. Ularning har biri turkumda muayyan o'rin tutadi. Hasanxon turkumda faqat bir doston "Dalli"ning bosh qahramoni sifatida ishtirok etadi. Avazxon esa butun bir dostonlar "Balogardon", "Intizor", "Bo'tako'z", "Qunduz bilan Yulduz", "Malikayi ayyor" va boshqa turkumning bosh qahramonidir.

Bir so'z bilan aytganda, "Go'ro'g'li" siklidagi dostonlar o'zbek xalqi orasida keng tarqalgan bo'lib, o'z muxlislari egadir. O'zbek xalqi Go'ro'g'li va uning yigitlari haqida qator termalar yaratgan.

Natijalar. Raqamli dunyoda hozirgi davlat, jamiyatning har bir a'zosidan umuminsoniy qadriyatlarga amal qilish, ijtimoiy foydali mehnat bilan shug'ullanish, samarali muloqot qilish, o'z shaxsini takomillashtirish uzluksiz o'rganish kabi kompetentliklarga ega bo'lish talab qilinadi. Bugungi kundagi ta'lim va rivojlanish uzluksiz o'rganishni, umr bo'yi ta'lim olishni taqozo qilmoqda, kundan kunga yangi texnologiyalar va metodikalar rivojlanib bormoqda. Bu esa ta'limning sifati oshishiga hamda o'qituvchining o'z ustida muntazam ishlab, malakasini oshirib borishga majbur etadi. Doimiy o'zini rivojlantira oladigan o'qituvchi zamonaviy ta'lim oldidagi vazifalarni bajara oladi.

Singapur milliy ta'lim instituti xodimi Devid Xun o'qituvchilar qarashlarining o'zgarishi ta'limdagi o'zgarishlar uchun muhim qadam ekanini aniqladi. U muammoni dars berish jarayonida bilim berishdan pedagog va o'quvchilarning birgalikda yaratadigan asariga, darslikdagi yuzaki nazariyabozlikka asoslangan bilimdan ilmiy tajriba o'tkazish orqali o'qitishga, summativ baholashdan yaratuvchilikka asoslangan kuzatuvga o'tish sifatida ta'riflaydi.

O'tmishda ko'rgazmali ta'limga amal qilinardi, kelgusidagi ta'lim ko'proq loyihalash va faoliyatga asoslanishi kerak. Buning negizida o'quvchilarga fanlar chegarasidan tashqarida fikrlashga ko'mak beradigan tajribani shakllantirish yotadi.

O'tmishda ta'limning asosiy vazifasi standartlashtirish va mutanosiblik edi. Kelajakda ta'lim o'quvchilarning qiziqishlari va qobiliyatlariga, o'quv jarayonini ixtisoslashtirishga asoslangan bo'lishi kerak, baholash esa o'quvchi shaxsiyati va iqtidorini rivojlantirishga ko'maklashadigan usullarda olib borilishi lozim. Kelgusidagi ta'lim o'quvchilarni kashfiyotchilik va topqirlikka undashi lozim.

Shu sababli folklor asarlarini o'qitishda ham muammoli ta'lim texnologiyalari shu bilan birgalikda zamonaviy ta'lim metodlaridan foydalanishning

3 Ўзбекистон миллий энциклопедияси. Бош таҳрир ҳайъати аъзолари М.Аминова ва бошқалар. 4-т. – Т.:

"Ўзбекистон миллий энциклопедияси" давлат нашриёти, 2002. 169-б.

ahamiyati katta ekanini ta'kidlash kerak bo'ladi. Zamonning rivojlanishi va taraqqiyotning o'sishi natijasida bugungi kunda o'quv materiallarini raqamlashtirish ishlari olib borilmoqda. Folklor asarlarini o'qitishda interaktiv raqamli multimedia shakli juda kam uchraydi. Shuning uchun folklor asarlarini o'qitishda interaktiv raqamli texnologiyalardan foydalanish zamon talablariga javob bera oladigan ta'lim berishni ta'minlab beradi.

Axborot texnologiyalarining rivojlanishi va internet tarmog'i imkoniyatlarining kuchayishi natijasida folklor asarlarini saqlab qolish va uni keyingi avlodga yetkazib berish muammosi paydo bo'lmoqda. Buning uchun ko'plab mamlakatlarda folklor asarlarini o'qitishda komik matn bilan birlashtirilgan tasvirlar va vizualizatsiya orqali g'oyalarni yetkazishda grafik vositalardan foydalanish mumkin. Folklorning rivoji va uning yo'qolib ketmasligi uchun harakat qilish kerak, chunki folklor tarix va milliy odatlar, qishloq va ovullarning nomlari, uning tarixi haqida bizga ma'lumot berib turuvchi soha hisoblanadi. Yuqorida aytib o'tilganidek Go'ro'g'li turkumidagi dostonlarni o'qitishda komik grafikli interaktiv metodlardan foydalanish o'rganuvchiga hikoyani o'zi bilan o'zaro aloqada bo'lishga imkoniyat beradi.

Go'ro'g'li turkumidagi asarlarni o'qitishda komiklardan foydalanish haqida gapirishdan oldin komik o'zi nima degan savolga to'xtalib o'tsak. Komik rasm va grafikadan iborat, jummalarni talab qilmaydigan hikoyalar to'plamidir. Bo'sh joylar orada berilib ketiladi, bola uni o'zining fikri bilan to'ldiradi. Bu texnologiya talaba yoshlarda o'qish bilan birgalikda fikrlashni ham o'rgatadi. Belgilar va grafika orqali qiziqarli hayvon va inson tanlovini berish orqali turli xil hissiyotlarga ega bo'lgan belgilar – baxtli, qayg'uli, g'azabli, tashvishli bo'lishi mumkin. Shu orqali hikoya va g'oyalar ochib beriladi. Bo'sh qoldirilgan joylarga o'rganuvchining o'z fikrini bildirib ketishi, o'z g'oyalarini yaratish ularning ijodini ochib berishga imkoniyat beradi.

Folklor asarlarini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalardan foydalanish talabalarga mustaqil, malakali tadqiqotchi bo'lishga imkoniyat beradi. Ta'lim texnologiyalaridan foydalanish talabalarining mazvu mazmunini tushunishni oshirish bilan birgalikda analitik fikrlash, muammolarni hal qilish, axborotni baholash va ijodiy fikrlash kabi ko'nikmalarni rivojlantiradi.

Amerikalik tadqiqotchi folklorshunos olim Difonzo va Bordia o'zining "Folklor va internet" kitobida "Raqamli folklorning eng qiziqarli elementlaridan biri bu internet shahar afsonalarining yaratilishidir"⁴– deya ta'kidlaydi.

Folklor asarlarini o'qitishda, asosan, vizual o'quv materiallaridan foydalanish va uni yaratish zamonaviy innovatsion texnologiya sifatida o'qitish tizimiga kirishini ta'kidlash mumkin. Qiziqarli materiallardan foydalanish o'quvchilarning diqqatini tezroq jalb qiladi. Folklor orqali o'quvchilarda savodxonlikni oshirish imkoniyatiga

ega bo'ladilar. Folklor asarlarini o'qitishda imkon qadar yaxshi ishlab chiqilgan texnologiyadan foydalanish o'qitishning jozibadorligini yanada oshirish imkoniyatini beradi. Zamonaviy o'qitish texnologiyasidan foydalangan holda o'qitish samaradorligiga ham sezilarli darajada ta'sir ko'rsatadi.

Folklor asarlarini o'qitishda rol o'ynash orqali o'rganish – bu hikoyani qayta tiklash imkoniyatini beradi. Folklor qahramonlarining rollarini ijro etish orqali yangi ssenariylar yaratish hamda motivatsiya va madaniy ahamiyatga ega bo'lgan tushunchalarni chuqurlashtirish imkoniyatini beradi.

Hamkorlikdagi raqamli hikoyalar texnologiyasi.

Axborot texnologiyalarining rivojlanishi natijasida talabalar google docs platformasi orqali o'zlarining folklor hikoyalarini yozish va moslashtirish ular orasiga multimedia elementlarini, ya'ni video, audio, rasmlardan foydalanish orqali folklor asarlarining kelib chiqishi va interaktiv xaritalarini yaratishlari mumkin.

STEAM texnologiyasidan foydalangan holda fanlararo loyihalar yaratish texnologiyasida san'at va folklor sintezi yuz beradi. Folklor tasviriy san'at bilan birlashtirilib, talabalar hikoyalardan muhim daqiqalarni tasvirlashlari yoki mavzulardan ilhomlangan san'at asarlarini yaratishlari mumkin. Talabalarga folklor asarlarini o'qitishda rasm, tovush va videoni birlashtirgan interaktiv taqdimotlar yaratishi ham o'ziga xos metod hisoblanadi.

Hikoya animatsiyasi texnologiyasi ham talabalarga folklor ertaklarini takrorlaydigan qisqa animatsion filmlar yaratish, animatsiyalardan foydalanish, an'anaviy hikoyalarni hayotga tatbiq etish uchun raqamli ijodkorlikdan foydalanish imkonini beradi.

Etnografik tadqiqotlar texnologiyasi – talabalar mahalliy festivallar, marosimlar va hikoyalar to'garaklarida qatnashishga undash. Ushbu etnografik tadqiqotlar texnologiyasi doirasida talabalarga o'qish ta'tili berilishi arafasida hududiy kesimda, ya'ni o'zlarining yashash manzili doirasida folklor marosimlarida ishtirok etish va ularning hissiy ko'nikmalarini qog'ozga qayd qilish topshirig'ining berilishi folklor tarixiy asarlar kabi tirik madaniyat doirasida his qilish imkonini beradi.

Global folklor almashinuvi texnologiyasi. Bu boshqa mintaqalar yoki mamlakatlardagi maktablar bilan hamkorlik qilib, madaniy almashinuv dasturlari orqali o'zga xalqlarning folklor asarlarini almashish, qiyosiy o'rganish bilan birgalikda o'z madaniyatlari o'zga millat, xalq madaniyatlari bilan baham ko'rish, shu bilan birgalikda, madaniyatlararo o'rganish va tahlil qilishni rag'batlantiradigan joylarda tashkil etilishi mumkin.

Ijodiy yozish va folklori qayta tasavvur qilish – o'rgangan folklor asarlarini o'quvchilar qayta tasavvur qilish maqsadida o'zlarining ijodiy fikr va mulohazalarini bildirishi. Talabalarga an'anaviy folklori zamonaviy muhitga moslashtirish uchun mashqlar berilishi mumkin.

⁴ Bordia, P. and DiFonzo, N. (2004) 'Problem Solving in Social Interactions on the Internet: Rumor as Social Cognition', Social Psychology Quarterly 67: 33-49

Ushbu pedagogik texnologiya orqali talabalar folklorini zamonaviylashtirishi, ushbu asarning dolzarbligi, evolyutsiyasi haqida tanqidiy va kreativ fikrlarini bildirishiga imkoniyat beradi.

Loyihaga asoslangan ta'lim texnologiyasi (PBL) orqali talabalar o'zlarining podkastlarini yaratishlari kerak bo'ladi. Ya'ni talabalar hikoyalar aytib beradigan, tahlil qilishga munosib va muhokama qiladigan podkast tayyorlashi kerak bo'ladi. Bu loyiha tadqiqotlarning senariylarini yozish, tengdoshlari va kengroq auditoriya bilan bo'ladigan epizodlar yozishni o'z ichiga oladi.

Interaktiv vositalar va ilovalar texnologiyasida talabalar turli dasturlardan foydalangan holda folklor viktorinalarini tashkillashtirishlari kerak bo'ladi. Bu esa o'rganishni yanada qiziqarli qiladi. Talabalar folklor asosida tasvirlangan raqamli kitoblar yoki qisqa hikoyalar yaratib, an'anaviy ertaklarni zamonaviylashtirishlari mumkin.

Aralash ta'lim yondashuvlari texnologiyasi ham mavjud. Bu texnologiya orqali talabalarda folklor asarlarini o'ziga xos tarzda o'rganishlariga yana bir imkon beruvchi metod hisoblanad. Bunda talabalar o'zlari mustaqil tarzda folklor asarlarini o'rganadilar. So'ngra sinfda interaktiv munozaralar yoki guruh mashg'ulotlarini tashkillashtirishlari mumkin. Bunda o'qituvchi folklor asarlarini elektron tarzda talabalarga yetkazishlari kerak va o'qituvchi tomonidan interaktiv mashqlar ishlab chiqilishi zarur sharti hisoblanadi.

Tematik munozalar texnologiyasi ham folklor asarlarini o'rganishda talabalarga tanqidiy fikrlash imkoniyatni yaratib beradi. Folklordagi personajlar axloqi yoki dolzarb zamonaviy hikoyalar asosida munozaralar

tashkil qilish tanqidiy fikrlashni rag'batlantiradi.

Folklor to'garaklarini tashkil etish ham talabalarining folklor asarlarini qiziqarli o'rganishiga olib keladi. Og'zaki hikoya qilish an'analarda talabalar har bir kishi folklor hikoyasini baham ko'rishi yoki shu to'garaklarga rahbarlik qilishlari bu folklor muhitini saqlab qolishiga imkoniyat yaratib beradi.

Folklor kechalarini tashkil qilish – bunda talabalarda folklor asarlarini dramatik o'qishla, spektakllar, og'zaki she'r aytishlar orqali folklorga hurmat va qiziqishni uyg'otish shakllanadi.

Virtual sayohatlar texnologiyasi – bunda folklor asarlari saqlanadigan muzeylarga virtual sayohat qilish, folklor asarlari hududlarini internet tarmoqlari orqali geografik va madaniy kontekstda o'rganish, bugungi kundagi mavjud hududlarning ko'rinishlari, bu kabi innovatsion metodlar folklor ta'limini yanada qiziqarli bo'lishiga, dinamik, raqamli va ko'p madaniyatli dunyoda talabalar uchun dolzarbligini va qiziqarliligini oshirishi mumkin.

Xulosa. Go'ro'g'li turkumidagi dostonlarni o'qitishda asardagi bosh qahramon va uning hayot yo'lini yoritib berishda mana shunday innovatsion metodlardan foydalangan holda o'rgatish darslarning samaradorligini oshirishi bilan birgalikda talabalarda qiziqishlar uyg'otishi ham mumkin. Go'ro'g'li turkumiga kiruvchi dostonlarning ikki tarmoqqa bo'linishi Kavkazorti mamlakatlar versiyasi hamda O'rta Osiyo mamlakatlari versiyalarini qiyosiy tarzda o'rganish mavzuning yanada qiziqarli bo'lishiga olib keladi. Bu ikki tarmoq o'zaro umumiy o'xshashlikka ega bo'lsada qamrab olgan voqelik, epik an'ana va bosh qahramonlarga berilgan baho tubdan farq qilishi bilan ajralib turadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш-юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. –Т.: Ўзбекистон 2017. 24-б.
2. Янгибоев К.Н. Инновацион технологиялардан фойдаланишга асосланган янгича ёндашувлар таълим жараёнини ривожлантириш омилidir. Педагогика 2022, 1-сон 117-б.
3. Ўзбекистон миллий энциклопедияси. Бош таҳрир ҳайъати аъзолари М.Аминова ва бошқалар. 4-т. –Т.: "Ўзбекистон миллий энциклопедияси" давлат нашриёти, 2002. 169-б.
4. Bordia, P. and DiFonzo, N. (2004) 'Problem Solving in Social Interactions on the Internet: Rumor as Social Cognition', Social Psychology Quarterly 67: 33-49.

Til va adabiyot.uz

ILMIY-METODIK ELEKTRON JURNAL
НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЭЛЕКТРОННЫЙ ЖУРНАЛ
SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL ELECTRONIC JOURNAL

Tahrir hay'ati:

Nizomiddin Mahmudov
Yorqinjon Odilov
Jabbor Eshonqulov
Baxtiyor Daniyarov
Abdurahim Nosirov
To'liqin Saydaliyev
Barno Buranova
Zulxumor Mirzayeva
Qozoqboy Yo'ldoshev
Bahodir Jovliyev
Salima Jumayeva
Qayum Baymirov
Manzar Abdulkayrov
Alijon Safarov
Husniddin Norqulov
Odiljon Boynazarov
Madina Nuriddinova
Latifa Xudayqulova
Barno Kadirova
Nargiza Mirzayeva
Guli Shukurova
Yuldosh Raxmatov
Ramziddin Abdusatorov
Feruza Manukyan
Gulchexra Keldiyorova
Gulsanam Xolikulova
Komiljon Qarshiyev
Svetlana Umirova
Xolmo'min Fayzullayev
Nilufar Namazova
Dilbar Niyazova
Sayyora Halimova
Shaxnoza Yunusova
Nigoraaxon Ro'zibayeva
Tadjixon Sabitova
Nigoraaxon Ro'zibayeva
Ra'no Mullaxodjayeva

Axborot hamkorimiz:

Bosh muharrir

Nargiza BERDIYEVA

Muharrirlar:

Bibimariyam RAHMONOVA
Shabnam G'ANIYEVA
Bonu DO'SMATOVA

Sahifalovchi:

Mahliyo ABDUQODIROVA

Tahririyat manzili:

100038, Toshkent shahri
Navoiy ko'chasi 30-uy.
Telefon: (90) 322-87-16.
e-mail: tilvaadabiyotuz@gmail.com

Ilmiy-metodik elektron jurnal

M U N D A R I J A

DOLZARB MAVZU

Dildora Kenjayeva.

Buyuk mutafakkirlarning pedagogik
g'oyalari ta'lim-tarbiya jarayoniga
tatbiq etish texnologiyasi 2

Saodat Kambarova.

Adabiyot darslarida vizual ta'limning
gnoseologik va empirik xususiyatlari . 4

Tadjixon Sabitova. Go'ro'g'li
turkumidagi dostonlarni qiyosiy
o'qitishning innovatsion texnologiyalari7

Sulaymon Xaydarov. Yoshlarda
vatanparvarlik hissini tarbiyalashda
"Boburnoma" asariga ishlangan
miniatyuralarning ahamiyati.....11

Durdona Rasulmuhamedova.

Huquqiy ta'limda
badiiy adabiyotning o'rni 13

TILSHONOSLIK

Maftuna Baxtiyorova.

Badiiy asarlarda antroponim va
toponimlarning konnotativlik
ahamiyati 16

Zaxro Xalilova. Ingliz, hindiy va
o'zbek tillaridagi hisob so'zlarning
tilshunoslikda o'rganilishi 19

Nigora Rahimova. O'zbek
tilshunosligida tibbiy terminlar
tadqiqining asosiy yo'nalishlari 23

Nafosat Oromova. Adabiy ta'limda
badiiy asar tili ustida ishlashning
o'ziga xos xususiyatlari..... 25

Madina Shakirova. Sariq rangning
madaniyatga xos semantik
xususiyatlari..... 28

Gulnoza Narziyeva. Frazologik
birliklarda milliy-madaniy
kodning ifodalanilishi 30

Muattar Ubaydullayeva. Kasbga oid
frazologik birliklarning leksik semantik
xoslanishi..... 33

Умида Пулатова.

Лингвометодические основы
формирования у студентов-юристов
навыков письменной речи..... 36

Валентина Хегай. Системный
стилистический анализ
публицистического текста 39

Maxfurat Omonova. Approaches and
Methods in Language Teaching:
CLT and TPR 43

ADABIYOTSHUNOSLIK

Kandilaxan Iusupova.

Sharlotta Brontening
"Jeyn Eyrr" romanida ijtimoiy
hayot va individ o'rtasidagi
kurash tasviri 46

Sobira Tirkasheva.

Zamonaviy nasrda
ismlar poetikasi..... 49

Ro'zixon Mavlonova,

Javlonbek Mavlonov.
"Husn bog'i" – qadd-u qomat ramzi
yoxud "Husn bog'ining bo'lur erimish
niholi o'zgacha" 51

Тимур Аюпов,

Гульчехра Давлятова.
Художественный стиль,
как способ конструирования
реальности в романе раннего
пелевина «Чапаев и пустота» 55

*O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi
Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2023-yil 3-iyundagi 338/6-sonli
qarori bilan Filologiya, Pedagogika hamda Psixologiya fanlari bo'yicha doktorlik
dissertatsiyalari (PhD, DSc) asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy
ilmiy nashrdir. <https://oak.uz/pages/4802>*